

YK Global Compact

Raportti 2021

Ympäristömerkintä
Suomi

Sisällys

Toimitusjohtajan esipuhe	3
Tietoa raportista	5
Global Compact -aloitteen 10 periaatetta Ympäristömerkinnän toiminnassa	
Ihmisoikeudet ja sosiaalinen vastuu	6
Kaikille oikeudenmukainen työelämä	9
Ympäristö – toimintamme ydin	12
Läpinäkyvyydellä korruptiota vastaan	16
Toimenpideohjelma 2022	19

Toimitusjohtajan esipuhe

Ympäristömerkintä Suomi on Motiva Oy:n tytäryhtiö, joka hallinnoi Suomessa sekä pohjoismaista ympäristömerkkiä Joutsenmerkkiä että EU-ympäristömerkkiä. Olemme virallinen, osinkoa jakamaton ja riippumaton kolmas osapuoli, jonka tavoitteena on luoda puitteita kestävämmälle elämäntavalle.

Läpinäkyvyys on luotettavien ympäristömerkkien edellytys, ja samaa läpinäkyvyyttä pyrimme myös itse noudattamaan omassa toiminnassamme. Sitoudumme tekemään työtämme määrätietoisesti. Uskallamme olla edelläkävijöitä ja haastaa paitsi itseämme myös muita saavuttaaksemme tuloksia.

Omassa toiminnassamme vastuullistytön keskiössä ovat henkilöstön hyvinvointi, osallisuutta ja työelämän monimuotoisuutta edistävät käytännöt sekä oman hiilijalanjälkemme pienentäminen. Suurin vaikutuksemme syntyy kuitenkin epäsuorasti hallinnoimiemme merkkien kautta.

YK:n kestävä kehityksen tavoitteista edistämme erityisesti kulutus- ja tuotantotapojen kestävyyspyrkivää tavoitetta 12, mutta myös monet muut YK:n tavoitteista kytkeytyvät ympäristömerkkien toimintamekanismeihin vahvasti. Tunnistamme mahdollisuutemme ja toisaalta laajalle ulottuvan vastuumme edistää hyvinvointia ja kestävyyttä myös oman välittömän vaikutuspiirimme ulkopuolella.

Ympäristömerkintä Suomi Oy on sitoutunut tukemaan YK:n Global Compact –aloiteohjelman kymmentä periaatetta koskien ihmisoikeuksia, työelämää, ympäristöä ja korruption vastaisuutta. Tässä raportissa kuvailemme toimia, joiden avulla periaatteet tuodaan niin strategisesti kuin operatiivisesti osaksi toimintamme ydintä.

Helsingissä 9.2.2022

A handwritten signature in black ink, appearing to read 'Riikka Holopainen', with a stylized, cursive script.

Riikka Holopainen
Toimitusjohtaja, Ympäristömerkintä Suomi Oy

Tietoa raportista

- Vuoden 2021 aikana keskityimme tunnistamaan toiminnastamme vastuullisuusperiaatteiden kannalta keskeisimpiä osa-alueita, vahvuuksia sekä kehityskohteita. Työhön osallistui koko Ympäristömerkintä Suomi Oy:n henkilökunta.
- Raportti koostuu kahdesta osasta. Ensimmäisessä osassa esittelemme toimintaamme ohjaavia sääntöjä ja ohjeita kulloisellakin osa-alueella. Tässä yhteydessä tuomme esimerkein esiin toimintamme nykytilaa. Toinen osa kattaa konkreettisen toimenpideohjelman, joka muodostaa myös pohjan vuoden 2023 raportoinnille.
- Toimintamme on monitasoista. Kriteerikehityksestä vastaavat Pohjoismainen ympäristömerkintälautakunta ja Euroopan unionin ympäristömerkintälautakunta. Työelämän käytännöissä noudatamme Motiva-konsernin ohjeistuksia, joita täydennämme omilla linjauksilla. Raportti käsittelee jokaista tasoa soveltuvien osien. Toimenpideohjelma koskee Ympäristömerkintä Suomi Oy:n toimintaa.

Symboli viittaa lähdetekstiin (sisältää hyperlinkin), jossa aihealuetta käsitellään.

Symbolit viittaavat selvityksessä tunnistettuihin olennaisiin toiminnan osa-alueisiin.

Ihmisoikeudet

Periaate 1: Yritysten tulee tukea ja kunnioittaa yleismaailmallisia ihmisoikeuksia omassa vaikutuspiirissään.

Periaate 2: Yritysten tulee huolehtia, että ne eivät ole osallisina ihmisoikeuksien loukkauksiin.

Ihmisoikeudet ja sosiaalinen vastuu

Omistajapoliittinen periaatepäätös sitoo valtionyhtiötä vastuulliseen toimintaan ja raportointiin. Valtio-omisteisen konsernin tytäryhtiönä olemme sitoutuneet noudattamaan YK:n ihmisoikeuksien yleismaailmallista julistusta.

Takaamme työntekijöillemme turvallisen ja terveyttä edistävän työympäristön. Konsernin työsuojelutoimikunta kartoittaa säännöllisesti riskejä (ergonomia, henkinen kuormittuminen, kemialliset ja biologiset vaaratekijät, tapaturmat, fysikaaliset vaaratekijät) ja ehkäisee niitä.

Huomioimme ihmisoikeudet myös epäsuorasti hallinnoimienne merkkien välityksellä. Pohjoismainen ympäristömerkki Joutsenmerkki linjaa, että sosiaalisia vaatimuksia asetetaan tuoteryhmissä, joissa ne ovat relevantteja (esimerkiksi tekstiilit). Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksessa EU-ympäristömerkistä puolestaan säädetään, että sosiaaliset ja eettiset näkökohdat huomioidaan tarvittaessa viittaamalla asiaan liittyviin kansainvälisiin yleissopimuksiin ja ILO:n standardeihin ja käytännesääntöihin.

Tulevaisuudessa painotamme entistä vahvemmin luvanhaltijoiden kanssa käytävää dialogia sosiaalisen vastuun edistämiseksi. Pyrimme tekemään sidosryhmäyhteistyötä asiantuntijaorganisaatioiden kanssa paikantaaksemme periaatteiden kannalta keskeisiä tekijöitä ja mahdollisia riskejä. Lisäksi kartoitamme menettelytapoja, joilla voimme entistä johdonmukaisemmin varmistaa ihmisoikeuksia koskevien periaatteiden toteutumisen myös omissa hankinnoissamme.

Valtioneuvoston omistajapoliittinen periaatepäättös 8.4.2020 (pdf)

Motiva-konsernin eettiset ohjeet (pdf)

Tietoa meistä: vastuullisuus (linkki verkkosivuille)

The Nordic Swan Ecolabel and the UN Sustainable Development Goals (pdf)

Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus 66/2010 EU-
ympäristömerkistä (pdf)

Asiakasdialogi

Sisäinen kartoitus

Omat hankinnat

Työelämä

Periaate 3: Yritysten tulee vaalia yhdistymisvapautta sekä kollektiivisen neuvotteluoikeuden tehokasta tunnustamista.

Periaate 4: Yritysten tulee tukea kaikenlaisen pakkotyön poistamista

Periaate 5: Yritysten tulee tukea lapsityövoiman käytön tehokasta poistamista.

Periaate 6: Yritysten tulee tukea työmarkkinoilla ja ammatinharjoittamisen yhteydessä tapahtuvan syrjinnän poistamista.

Kaikille oikeudenmukainen työelämä

Noudatamme Suomen työlainsäädäntöä. Valtion työlainsäädäntö luo reunaehdot työsopimuksia sekä työnantajavelvollisuuksia koskevalle toiminnallemme. Palkkausjärjestelmämme noudattaa tasa-arvolakia, joka painottaa, että saman työnantajan palveluksessa oleville on sukupuolesta riippumatta maksettava samaa palkkaa samasta tai samankaltaisesta tehtävästä.

Noudatamme konsernitason tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelmaa. Suhtaudumme vakavasti syrjintään, sukupuoliseen häirintään sekä ahdisteluun ja ryhdymme tarvittaessa herkästi toimenpiteisiin. Palkkatasa-arvoon pyrimme tehtävän vaativuuteen sekä suoriutumiseen perustuvan palkkausjärjestelmän avulla. Joustavat työajat ja etätyömahdollisuus tukevat perheen ja työelämän yhdistämistä.

Huomioimme työelämää koskevat periaatteet myös epäsuorasti hallinnoimiemme merkkien välityksellä. Pohjoismainen ympäristömerkki Joutsenmerkki linjaa, että sosiaalisia vaatimuksia asetetaan tuoteryhmissä, joissa ne ovat relevantteja (esimerkiksi tekstiilit). Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksessa EU-ympäristömerkistä puolestaan säädetään, että sosiaaliset ja eettiset näkökohdat huomioidaan tarvittaessa viittaamalla asiaan liittyviin kansainvälisiin yleissopimuksiin ja ILO:n standardeihin ja käytäntöihin.

Tulemme jatkossa painottamaan luvanhaltijoiden kanssa käytävää dialogia myös työelämään liittyvien periaatteiden edistämiseksi. Omia hankintojamme koskeva kartoitus koskee niin ikään myös tämän osa-alueen periaatteita. Pyrimme organisaationa jatkuvaan oppimiseen ja käytäntöjen muovaamiseen edistääksemme yhdenvertaisuutta ja osallisuutta esimerkiksi rekrytointien yhteydessä.

Ajantasainen työlainsäädäntö (lakilinkkejä)

Tasa-arvolaki (linkki Finlexiin)

Tietoa meistä: vastuullisuus (linkki verkkosivuille)

The Nordic Swan Ecolabel and the UN Sustainable Development Goals (pdf)

Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus 66/2010 EU-ympäristömerkistä (pdf)

Asiakasdialogi

Rekrytointikäytännöt

Sisäiset koulutukset

Ympäristö

Periaate 7: Yritysten tulee tukea varovaisuusperiaatetta ympäristöasioissa.

Periaate 8: Yritysten tulee tehdä aloitteita, jotka edistävät vastuullisuutta ympäristöasioissa.

Periaate 9: Yritysten tulee kannustaa ympäristöystävällisten teknologioiden kehittämistä ja levittämistä.

Ympäristö – toimintamme ydin

Ympäristömerkintä tarjoaa vastuullisuuden työkaluja kuluttajille, yrityksille ja julkisille hankkijoille. Edellytämme vahvaa ympäristövastuuta myös omalta toiminnaltamme.

Noudatamme osana konsernin ympäristöpolitiikkaa sisäistä ympäristöohjetta, joka kannustaa ekologisempaan työskentelyyn. Ohje kattaa toimintatapoja energiankulutukseen, hankintoihin, jätteisiin ja kierrätykseen sekä työmatkoihin liittyen.

Asetimme vuoden 2020 alussa kestävän kehityksen Sitoumus2050-yhteiskuntasitoumuspalvelussa tavoitteeksi pienentää hiilijalanjälkeämme vähentämällä energiankulutustamme ja työmatkustuksen päästöjä. Vuonna 2021 sekä energiankulutus että työmatkustamisen päästöt pienenivät vuoden 2019 lähtötasosta huomattavasti: sähkönkulutuksemme oli 50% pienempi (7MWh/a → 3,5MWh/a) ja lentomatkailusta aiheutunut hiilijalanjälki oli noin 94% pienempi (65 612 kgCO₂ekv → 4041 kgCO₂ekv).

Pandemia-aika on oleellisesti edistänyt organisaation vähähiilisyyttä, sillä työntekijät ovat etätyössä ja työmatkustusta ei käytännössä juuri ole. Kun pandemia helpottaa ja uusi työntekemisen malli muotoutuu, omat päästövähennystavoitteemme arvioidaan uudelleen.

Ympäristömerkinnän hallinnoimien Joutsenmerkin ja EU-ympäristömerkin tavoitteena on vähentää kulutuksen aiheuttamaa ympäristön kokonaiskuormitusta. Lisäämällä ympäristömerkittyjen tuotteiden kysyntää ja tarjontaa ohjaamme kulutusta kestävämmälle polulle sekä vauhditamme kehitystä kohti kestävämpiä teknologioita ja tuotantoprosesseja.

Merkkien kokonaisvaltaiset kriteerit perustuvat elinkaaritarkasteluun, varovaisuusperiaatetta noudattaen. Kokonaisvaltaisuus merkitsee merkkien kriteereissä sitä, ettei yhden negatiivisen ympäristövaikutuksen pienentäminen aiheuta haittoja elinkaaren muissa vaiheissa. Ilmastovaikutuksia pienentävät vaatimukset eivät saa merkitä kompromisseja esimerkiksi biodiversiteetin tai resurssiviisauden suhteen.

Ympäristömerkeillä voidaan puuttua esimerkiksi seuraaviin ongelmiin:

- Energiankäyttö ja ilmastonmuutos
- Kemikaalien käyttö
- Luonnon monimuotoisuuden väheneminen
- Jätteet

Esimerkki toteutuvasta päästövähennyksestä

Joutsenmerkityn kaukolämpöä käyttävän asuinkerrostalon ja koulu- tai päiväkotirakennuksen vuosittaiset päästöt ovat noin 4000 kgCO₂ pienemmät kuin kansallisesti rakennuksien energiatehokkuudelta vaaditaan.

Määrä vastaa yhden pientalon keskimääräisiä lämmityksestä aiheutuvia päästöjä vuodessa.

Lähde: Tilastokeskus ja Motiva

Pyrimme organisaationa kasvattamaan vaikuttavuuttamme lisäämällä ympäristömerkkilupien määrää sekä edistämällä ympäristömerkkien käyttöä julkisissa ja yksityisissä hankinnoissa. Pureudumme myös ajankohtaisiin, ympäristön kannalta haitallisiin trendeihin ja disinformaatioon ja tarjoamme tieteellisesti paikkansapitävää tietoa ympäristö- ja ilmastohaittojen ehkäisemiseksi.

Motiva-konsernin ympäristösuunnitelma 2020 (pdf)

Motiva-konsernin Yritysvastuuraportti 2020

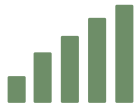
Joutsenmerkki ja ilmastonmuutos -teemajulkaisu (pdf)

Joutsenmerkki – tehokas työkalu ilmastovaikutusten pienentämiseen (pdf)

The Nordic Swan Ecolabel and the UN Sustainable Development Goals (pdf)

Sidosryhmäyhteistyö

Lupamyynti

Koulutukset

Korruption vastaisuus

Periaate 10: Yritysten tulee toimia kaikkia korruption muotoja vastaan, mukaan lukien kiristys ja lahjonta.

Läpinäkyvyydellä korruptiota vastaan

Toimintaamme sitoo myös korruptionvastaisuuteen liittyen omistajapoliittinen periaatepäätös. Noudatamme konsernin eettistä ohjeistusta, joka kieltää korruption ja lahjonnan kaikessa toiminnassa. Tämä merkitsee, että konsernin palveluksessa oleva henkilö ei maksa eikä tarjoa lahjuksia tai laittomia maksuja tai ota niitä vastaan.

Hallinnoimamme merkit ovat tyypin 1 ympäristömerkkejä. Noudatamme siten standardin ISO 14024 periaatteita. Periaatteet koskevat esimerkiksi läpinäkyvyyttä kriteereitä asetettaessa, taloudellista riippumattomuutta hakijoista ja luvanhaltijoista sekä avoimuutta.

Hallinnoimiemme merkkien kriteerit, lupamaksut ja vuosimaksut määrittyvät yrityksen koon tai tuotteiden liikevaihdon mukaan.

Arviomme mukaan korruption riski toiminnassamme on pieni.

Motiva-konsernin eettiset ohjeet (pdf)

ISO 14024

Environmental labels and declarations — Type I
environmental labelling — Principles and procedures (linkki)

Auditoinnit ja tarkastukset

Toimenpidesuunnitelma

2022

Periaate ja mittarit	Toimenpiteet	Aikataulu
<p>1. Yritysten tulee tukea ja kunnioittaa yleismaailmallisia ihmisoikeuksia omassa vaikutuspiirissään.</p> <ul style="list-style-type: none"> Riskinarvion päivitys tehty/ei tehty 	<ul style="list-style-type: none"> Työsuojelutoimikunta suorittaa työn kuormittavuutta ja mahdollisia vaaratekijöitä kartoittavan riskinarvion turvallisten työolojen varmistamiseksi. 	Kevät 2022
<p>2. Yritysten tulee huolehtia, että ne eivät ole osallisina ihmisoikeuksien loukkauksiin.</p> <ul style="list-style-type: none"> Ihmisoikeuksia käsittelevät kysymykset vastuullisuus-kyselyssä, kpl Materiaalit lähetetty/ei lähetetty Vastuullisuus-merkittyjen tuotteiden osuus Selvitys tehty/ei tehty 	<ul style="list-style-type: none"> Suoritamme lupa-asiakkaille vastuullisuuskyselyn, jossa on osio ihmisoikeuksien toteutumisesta. Lupa-asiakkaille laaditaan osana vastuullisuuskyselyä materiaali- ja sosiaalisesta vastuusta (mahdollinen yhteistyö toisen asiantuntijaorganisaation kanssa) Hankimme kahvihuonetarjoilut vastuullisuusmerkittynä aina kun mahdollista ja käytämme Joutsenmerkittyä kahvipalvelua, joka täyttää asetetut vastuullisuuskriteerit. Laadimme selvityksen muita vastuullisia hankintoja tukevista uusista toimintatavoista ja sujuvasta seurannasta. 	<p>2022-2023</p> <p>2022-2023</p> <p>2022/Jatkuva</p> <p>2022</p>

Periaate ja mittarit	Toimenpiteet	Aikataulu
3. Yritysten tulee vaalia yhdistymisvapautta sekä kollektiivisen neuvotteluoikeuden tehokasta tunnustamista.		
<p>4. Yritysten tulee tukea kaikenlaisen pakkotyön poistamista.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Ihmisoikeuksia käsittelevät kysymykset vastuullisuus-kyselyssä, kpl • Materiaalit lähetetty/ei lähetetty 	<ul style="list-style-type: none"> • Suoritamme lupa-asiakkaille vastuullisuuskyselyn, jossa on osio pakkotyön ehkäisystä. • Lupa-asiakkaille laaditaan osana vastuullisuuskyselyä materiaalipankki sosiaalisesta vastuusta (mahdollinen yhteistyö toisen asiantuntijaorganisaation kanssa) 	<p>2022-2023</p> <p>2022-2023</p>
<p>5. Yritysten tulee tukea lapsityövoiman käytön tehokasta poistamista.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Lapsityövoimaa käsittelevät kysymykset vastuullisuus-kyselyssä, kpl • Materiaalit lähetetty/ei lähetetty 	<ul style="list-style-type: none"> • Luomme lupa-asiakkaille vastuullisuuskyselyn, jossa on osio lapsityövoiman ehkäisystä. • Lupa-asiakkaille laaditaan osana vastuullisuuskyselyä materiaalipankki sosiaalisesta vastuusta (mahdollinen yhteistyö toisen asiantuntijaorganisaation kanssa) 	2022/2023

Periaate ja mittarit	Toimenpiteet	Aikataulu
<p>6. Yritysten tulee tukea työmarkkinoilla ja ammatinharjoittamisen yhteydessä tapahtuvan syrjinnän poistamista.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Rekrytointiohjeet päivitetty/ei päivitetty • Anonyymi ilmoituskanava otettu käyttöön/ei otettu käyttöön • Järjestetyn yhdenvertaisuuskoulutuksen osallistujamäärä • Representaatio huomioitu viestinnän visuaalisessa suunnittelussa 	<ul style="list-style-type: none"> • Selvitämme anonyymin rekrytoinnin mahdollisuutta ja perehdymme muihin inklusiivisempiin rekrytointikäytäntöihin. • Järjestetämme henkilöstölle yhdenvertaisuuskoulutuksen. • Otamme käyttöön anonyymin First Whistle -ilmoituskanavan mahdollisen syrjinnän ja häirinnän raportointiin. Työsuojeluvaltuutettu perehdytetään. • Pyrimme edistämään sukupuolineutraalin (ammatti)sanaston käyttöä sisäisessä viestinnässämme. • Viestintätiimi selvittää nettisivu-uudistuksen yhteydessä monimuotoisempaa kuvastoa tuottavia käytäntöjä. 	<p>Syksy 2022</p> <p>Kesä 2022</p> <p>Kevät 2022</p> <p>2022/ Jatkuva</p> <p>Kesä 2022</p>
<p>7. Yritysten tulee tukea varovaisuusperiaatetta ympäristöasioissa.</p>		

Periaate ja mittarit	Toimenpiteet	Aikataulu
<p>8. Yritysten tulee tehdä aloitteita, jotka edistävät vastuullisuutta ympäristöasioissa.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Ympäristömerkkilupien määrä, kpl • Kampanjat & tilaisuudet yritys vastuun ja tiedon lisäämiseksi ja disinformaation kitkemiseksi, kpl • Oma hiilijalanjälkilaskenta päivitetty/ei päivitetty, uudet tavoitteet asetettu/ei asetettu 	<ul style="list-style-type: none"> • Pyrimme lisäämään ympäristömerkkien vaikuttavuutta laajentamalla tuote- ja palveluvalikoimaa kuluttajille ja hankkijoille. • Toteutamme sidosryhmäyhteistyönä viherpesua vastustavan kampanjan. • Järjestämme asiakkaillemme ympäristövastuuta painottavan aamiaiswebinaarisarjan liittyen ilmastonmuutokseen ja luonnon monimuotoisuuteen. • Kun pandemia helpottaa ja uusi työnteckemisen malli muotoutuu, määrittelemme keskeisimmät päästövähennystavoitteet ja toimet tavoitteiden saavuttamiseksi. 	<p>Jatkuva</p> <p>Kevät/kesä 2022</p> <p>2022</p> <p>Syksy 2022/ Jatkuva</p>
<p>9. Yritysten tulee kannustaa ympäristöystävällisten teknologioiden kehittämistä ja levittämistä.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Ympäristömerkkilupien määrä, kpl 	<ul style="list-style-type: none"> • Pyrimme lisäämään ympäristömerkkien vaikuttavuutta laajentamalla tuote- ja palveluvalikoimaa kuluttajille ja hankkijoille. 	<p>Jatkuva</p>

Periaate ja mittarit	Toimenpiteet	Aikataulu
10. Yritysten tulee toimia kaikkia korruption muotoja vastaan, mukaan lukien kiristys ja lahjonta.		
<p>Yleinen</p> <ul style="list-style-type: none"> • Työntekijä rekrytoitu/ei rekrytoitu 	<ul style="list-style-type: none"> • Ohjaamme resursseja sisäiseen vastuullisuustyöhömme rekrytoimalla vastuullisuusasiantuntijan. 	Kevät 2022